

Warszawa, 19 marca 2021 r.

MINISTER
SPRAWIEDLIWOŚCI

DLPC-III.054.1.2021

Pan
Aleksander Pociąg
Przewodniczący Komisji Praw
Człowieka, Praworządności i Petycji
Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący,

W odpowiedzi na pismo z dnia 12 lutego 2021 r. dotyczące petycji w sprawie podjęcia inicjatywy ustawodawczej w zakresie *ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. - Prawo konsularne* (Dz. U. z 2020 r. poz. 195 z późn. zm.; dalej „Prawo konsularne”), *ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo wekslowe* (Dz. U. z 2016 r. poz. 160; dalej „Prawo wekslowe”) oraz *ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. - Prawo czekowe* (Dz. U. z 2016 r. poz. 462; dalej „Prawo czekowe”) uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

1. Odnosząc się do postulowanej zmiany art. 64 ust. 1 zdanie pierwsze Prawa konsularnego, polegającej na nadaniu mu treści: *„Jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy albo na sobotę, za ostatni dzień terminu uznaje się następny dzień powszedni.”*, jak również zmiany art. 72 Prawa wekslowego i art. 55 zdanie drugie Prawa czekowego w celu uznania soboty za dzień równorzędny z dniem uznanym przez Kodeks cywilny za dzień wolny od pracy dla zapewnienia spójności i jednolitości systemu prawa w obliczaniu terminów, należy mieć na względzie treść art. 115 *ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny* (Dz. U. z 2020 r. poz. 1740 z późn. zm.; dalej „k.c.”), zgodnie z którym, jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy lub na sobotę, termin upływa następnego dnia, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą.

W doktrynie wskazuje się, że art. 72 Prawa wekslowego stanowi *lex specialis* w stosunku do przepisów Kodeksu cywilnego o terminach (art. 110-116) (tak Wiesław Opalski

w komentarzu do art. 72 Prawa wekslowego, „Prawo wekslowe i prawo czekowe. Komentarz” Komosa T., Opalski W.).

Konwencja genewska w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych (Dz. U. z 1937 r. Nr 26, poz. 175) pozwala stronom na zrównanie pewnych dni powszednich z ustawowymi dniami świątecznymi w zakresie przedstawienia do przyjęcia lub do zapłacenia i do wszystkich innych czynności dotyczących weksla (art. 18 i 20 załącznika II do Konwencji).

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości postulowana zmiana art. 72 Prawa wekslowego oraz art. 55 zdanie drugie Prawa czekowego wydaje się uzasadniona potrzebą zapewnienia maksymalnego poziomu ochrony sfery praw interesów stron. Za przyjęciem proponowanego rozwiązania przemawia fakt, iż sobota jest dniem, w którym zazwyczaj nie działają banki, kancelarie notarialne, urzędy i sądy, a tym samym dopełnienie terminu kończącego się wraz z upływem soboty może niejednokrotnie być utrudnione, zwłaszcza w małych miejscowościach. Trudno bowiem znaleźć tam placówkę pocztową czynną w sobotę, co w praktyce uniemożliwia dokonanie jakiegokolwiek czynności, np. procesowej, w ten dzień tygodnia. Dochowanie terminu kończącego się w sobotę przez złożenie pisma przed upływem terminu w urzędach organów administracji publicznej, placówce pocztowej i polskich urzędach konsularnych, musi więc w praktyce nastąpić już w piątek.

Ministerstwo Sprawiedliwości podziela stanowisko wyrażone w opinii prawnej z dnia 3 czerwca 2020 r. w sprawie petycji BKSP-145-IX-116/20 dotyczącej zmiany art. 64 ust. 1 Prawa konsularnego (zasady obliczania terminów), iż bardziej precyzyjnym terminem niż dzień powszedni, zbieżnym z dominującą praktyką ustawodawczą (vide art. 115 k.c.), byłoby wyrażenie „*następny dzień, który nie jest dniem wolnym od pracy ani sobotą*”.

2. Pozytywnie należy odnieść się do postulowanej zmiany art. 52 zdanie drugie Prawa wekslowego w celu usunięcia zapisu o opłacie stemplowej za weksel zwrotny. Z dniem 1 maja 1947 r. na podstawie *dekretu z dnia 3 lutego 1947 r. o podatku od nabycia praw majątkowych* (Dz. U. z 1951 r. Nr 9 poz. 74 z późn. zm.) przez opłatę stemplową należy rozumieć opłatę skarbową unormowaną *dekretem z dnia 3 lutego 1947 r. o opłacie skarbowej* (Dz. U. z 1951 r. Nr 9 poz. 73), a z dniem 1 stycznia 2007 r., na podstawie *ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej* (Dz. U. z 2006 r. poz. 1546 z późn. zm.) zniesiono opłatę skarbową od weksli. Zmiana taka miałaby więc charakter porządkujący.

Podjęwając decyzję o interwencji legislacyjnej należy mieć na względzie, iż każda zmiana przepisów prawa wiąże się z istotnym nakładem pracy i zaangażowaniem

konstytucyjnych organów państwa. Dokonując nowelizacji przepisów prawa należy się kierować ekonomią procesu legislacyjnego oraz bezwzględną potrzebą dokonania takiej zmiany. Każda zmiana legislacyjna wymaga uprzedniej, wnikliwej i wszechstronnej analizy uwzględniającej całokształt czynników wpływających na konkretne rozwiązania prawne, a także dorobek doktryny i judykatury. W związku z powyższym, w ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości postulaty zmiany ww. przepisów Prawa wekslowego i Prawa czekowego wskazane w pkt 1 i 2 niniejszego pisma powinny być rozważane przy okazji najbliższej nowelizacji przepisów ww. ustaw.

3. Odnosząc się do postulatu zmiany art. 103 Prawa wekslowego poprzez zastąpienie wyrazów „*sposobu uwierzytelniania podpisów osób niepiśmiennych lub niemogących pisać*” wyrazami „*sposobu uwierzytelniania podpisów osób niemogących pisać*” należy wskazać, iż osoba niepiśmienna to inaczej osoba nieumiejąca pisać w żadnym alfabecie, tj. nie znająca liter alfabetu i nieumiejąca samodzielnie się podpisać (por. I. Rosenblüth, Komentarz, s. 682; A. Szpunar, Komentarz, s. 242; orzeczenia SN: z dnia 23 marca 1932 r., III 1 Rw. 515/32, Zb. Orz. SN 1932, poz. 67 oraz z dnia 16 grudnia 1932 r., Rw. III 2382/32, Zb. Orz. SN 1934, poz. 257). Osobą niemogącą pisać jest osoba, która umie pisać, lecz z powodu ułomności lub choroby nie może w danej chwili się podpisać (zob. I. Rosenblüth, Komentarz, s. 292). Mimo istniejącego w Polsce powszechnego obowiązku szkolnego może się zdarzyć, że np. cudzoziemiec lub osoba starsza będzie osobą niepiśmienną. W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości brak zatem podstaw do usunięcia z art. 103 Prawa wekslowego wyrazów „*niepiśmiennych lub*”.

4. Odnosząc się do propozycji nowelizacji art. 75 Prawa wekslowego, dotyczącej formy składania podpisu za osobę niepiśmienną lub niemogącą pisać, wskazać należy, iż przepis ten stanowi *lex specialis* w stosunku do art. 79 k.c., zgodnie z którym osoba niemogąca pisać może złożyć oświadczenie woli w formie pisemnej w ten sposób, że uczyni na dokumencie tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku osoba przez nią upoważniona wypisze jej imię i nazwisko oraz złoży swój podpis, albo w ten sposób, że zamiast składającego oświadczenie podpisze się osoba przez niego upoważniona, a jej podpis będzie poświadczony przez notariusza, wójta (burmistrza, prezydenta miasta), starostę lub marszałka województwa z zaznaczeniem, że został złożony na życzenie osoby niemogącej pisać.

Autor petycji proponuje nadanie art. 75 Prawa wekslowego brzmienia: „*Osoba niemogąca pisać może podpisać się na wekslu w ten sposób, że uczyni na nim tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku osoba przez nią upoważniona wypisze jej imię i nazwisko oraz*

złoży swój podpis, albo w ten sposób, że zamiast osoby niemogącej pisać podpisze się osoba przez nią upoważniona.”.

Przepis art. 75 Prawa wekslowego dotyczy szczególnej formy czynności wekslowych. W myśl tego przepisu za niepiśmiennych lub niemogących pisać może podpisać się na wekslu inna osoba, której podpis winien być uwierzytelniony przez notariusza lub władzę gminną z zaznaczeniem, że osoba ta podpisała się na życzenie niepiśmiennego lub niemogącego pisać. Uwierzytelnienie winno być umieszczone na wekslu lub na przedłużku. W przedmiotowym zakresie nie ma więc zastosowania art. 79 k.c. przewidujący, że osoba niemogąca pisać może złożyć oświadczenie w formie pisemnej w ten sposób, że uczyni na dokumencie tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku inna osoba wypisze jej imię i nazwisko umieszczając swój podpis.

Uwierzytelnienie powinno być umieszczone na wekslu lub na przedłużku. Dopuszczalne jest uwierzytelnienie na przedłużku, choćby sam podpis był umieszczony na pierwszej stronie weksla, np. podpis wystawcy, akceptanta lub ich poręczyciela. Jeżeli uwierzytelnienie nastąpi w osobnym dokumencie, wówczas podpis za niepiszącego nie rodzi zobowiązania wekslowego (zob. I. Rosenblüth, Komentarz, s. 293). Podpis za osobę niepiszącą lub niemogącą pisać przedstawia się w ten sposób, że inna osoba podpisuje się na wekslu swoim nazwiskiem i wskazuje, za kogo i z jakiej przyczyny podpisała się, np. "za niepiszącego Jana Kowalskiego – Kazimierz Nowak", a notariusz uwierzytelnia podpis tej osoby i stwierdza, że osoba ta podpisała się na wekslu na życzenie niepiszącego (por. komentarz do art. 75 Prawa wekslowego Bagińska 2018 wydanie 7).

W myśl art. 2 załącznika II do ww. Konwencji w sprawie jednolitej ustawy o wekslach trasowanych i własnych każda z Wysokich Układających się Stron ma prawo, co do zobowiązań zaciągniętych w materii wekslu trasowanego na jej obszarze, określić, w jaki sposób może być zastąpiony sam podpis, byleby tylko urzędowe oświadczenie, wypisane na wekslu trasowanym, stwierdzało wolę tego, kto dał podpis (przy czym przepisy odnoszące się do wekslu trasowanego, stosują się również do wekslu własnego).

W ocenie Ministerstwa Sprawiedliwości proponowana zmiana polegająca na umożliwieniu złożenia pisemnego oświadczenia woli, o którym mowa w art. 79 k.c., każdemu podmiotowi prawa cywilnego, w szczególności w przypadku zaciągnięcia zobowiązań wekslowych, nie znajduje uzasadnienia. Do szczególnej formy czynności wekslowych nie ma zastosowania sytuacja, gdy osoba niemogąca pisać może złożyć oświadczenie w formie pisemnej w ten sposób, że uczyni na dokumencie tuszowy odcisk palca, a obok tego odcisku

inna osoba wypisze jej imię i nazwisko umieszczając swój podpis bez udziału notariusza. Przepis art. 75 Prawa wekslowego przewiduje bowiem możliwość zaciągania zobowiązań wekslowych przez osoby niepotrafiące lub niemogące pisać, z udziałem notariusza. Proponowane rozwiązanie mogłoby pozbawić ochrony osoby wskazane w art. 75 Prawa wekslowego, a co za tym idzie negatywnie wpłynąć na bezpieczeństwo obrotu.

Z poważaniem
z up. Ministra Sprawiedliwości

Anna Dalkowska

Podsekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/